

Protokół

1. posiedzenia, 3. sesyi, VII. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 28. grudnia 1897 roku.

Początek o godz. nie 13 minut 20 w południe.

Przewodniczący: Marszałek krajowy J. E. Stanisław hr. Badeni.

Obecnych posłów 116.

Ze strony Rządu: J. E. c. k. Namiestnik Eustachy ks. Sanguszko.

Marszałek zawiadamia Izbę, iż Najwyższym patentem z dnia 21. grudnia 1897 zwołany został Sejm galicyjski na dzień dzisiejszy do Lwowa, a skonstatowawszy dostateczną do rozpoczęcia obrad ilość posłów obecnych, otwiera pierwsze posiedzenie trzeciej sesyi VII. peryodu.

Na prowizorycznych sekretarzy zaprasza Marszałek posłów: Stanisława Niezabitowskiego, Urbańskiego, Karatnickiego i Andrzeja Potockiego.

Marszałek przemawia, zagajając sesyę i kończy okrzykiem na cześć Najjaśniejszego Pana, który Izba trzykrotnie powtarza.

Następnie przemawia J. E. p. Namiestnik ks. Eustachy Sanguszko, kończąc zawiadomieniem o rezygnacyi J. E. ks. Kardynała-Metropolity Sembratowicza z godności Zastępcy Marszałka krajowego, o przyjęciu tej rezygnacyi przez Najjaśniej-

szego Pana i zamianowaniu Zastępcą Marszałka krajowego ks. biskupa Konstantego Czechowicza. J. E. p. Namiestnik przedstawił w końcu Izbie Radeę Dworu Włodzimierza hr. Łosia jako komisarza rządowego.

Marszałek wyraża żal w imieniu Izby, iż J. E. ks. Kardynała nie będzie widziała na stanowisku Zastępcy Marszałka krajowego.

Marszałek zawiadamia Izbę, iż udzielił urlopów na 3 dni pp.: Stanisławowi Tarnowskiemu, Zagórskiemu, Czartoryskiemu, Zdzisławowi Tarnowskiemu i Siemiginowskiemu; na 1 dzień pp.: Kostheimowi i Gołuchowskiemu; na 3 dni pp.: Bielińskiemu i Paszkowskiemu; na 2 dni p. Czczewi.

Izba udziela urlopów pp.: Rittnerowi na całą sesyę sejmową; p. Bryczyńskiemu na 2 tygodnie; p. Dunajewskiemu na 2 tygodnie; p. Madeyskiemu na 3 tygodnie; — głosując n d udzieleniem urlopu każdemu z powyższych posłów oddzielnie.

Marszałek zawiadamia Izbę, iż poseł Rosner złożył mandat poselski.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego pierwszym punktem jest:

Pierwsze czytanie przedłożenia rządowego z projektu ustawy zmieniającej i uzupełniającej niektóre postanowienia krajowej ordynacji wyborczej z dnia 26. lut go 1861 Nr. 20 Dz. u. p. dodatek II. a), względnie ustawę z dnia 17. grudnia 1884 Nr. 1 Dz. u. kr. ex 1885.

Sekretarz p. Stanisław Niezabitowski, uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi odesłanie tego przedłożenia do komisji administracyjnej.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Następuje :

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z czynności urzędowych za czas od 15. listopada 1896 do tegoż dnia 1897 r.

Sprawozdawca p. Wereszczyński stawia przede wszystkim imieniem Wydziału krajowego wniosek uchwalenia wyboru komisji, a to: budżetowej z 21 członków, administracyjnej z 19, gospodarstwa krajowego z 19, gminnej z 15, drogowej z 15, szkolnej z 18, kolejowej z 15, petycyjnej z 23, prawniczej z 15, przemysłowej z 11, bankowej z 13, solnej z 9, górniczej z 10, podatkowej z 12 i komasacyjnej z 11 członków.

Izba uchwała bez rozprawy wybór powyższych komisji, głosując nad każdą komisją oddzielnie.

P. Wereszczyński wnosi imieniem Wydziału krajowego, ażeby Izba uchwaliła w myśl §. 49 regulaminu, by przedłożenia i sprawozdania Wydziału krajowego, odnoszące się do administracyjnego zakresu działania Reprezentacji krajowej, mniejszej wagi, mogły być przez Sejm wysłuchane bez poprzedniego drukowania i rozdania, a następnie aby w myśl §. 50 regulaminu przedłożenia Wydziału krajowego mogły być dopuszczane do drugiego czytania bez odsyłania do komisji.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek.

P. Wereszczyński, uwolniony następnie od czytania sprawozdania Wydziału krajowego z czynności urzędowych, wnosi przekazanie sprawozdań: biura prezydyalnego komisji budżetowej, departamentu I. komisji gminnej i szkolnej, departamentu II. komisji budżetowej i szkolnej, departamentu III. komisji gospodarstwa krajowego, departamentu IV. komisji drogowej i kolejowej, departamentu V. komisji administracyjnej, departamentu VI. komisji prawniczej

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie regulacji płac urzędników Wydziału krajowego.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w sprawie statutu emerytalnego dla urzędników i sług etatowych Wydziału krajowego.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie systemizowania posady maszynisty do obsługi urządzeń mechanicznych w gmachu sejmowym.

Sprawozdawca p. Wereszczyński, uwolniony od czytania powyższych sprawozdań, wnosi przekazanie tych trzech przedłożeń komisji budżetowej.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie ekonomicznej działalności Reprezentacji powiatowych.

Sprawozdawca p. Wereszczyński, uwolniony od czytania powyższego sprawozdania, wnosi przekazanie tego przedłożenia komisji gospodarstwa krajowego.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie ustawy budowniczej dla wsi i pomniejszych miast i miasteczek.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany ustawy budowniczej z 4. kwietnia 1889 Nr. 31 Dz. u. kr.

Sprawozdawca p. Wereszczyński, uwolniony od czytania powyższych sprawozdań, wnosi przekazanie tych dwóch przedłożeń komisji administracyjnej.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany § 102 ustawy miejskiej z dnia 13. marca 1889 Nr. 24 Dz. u. kr.

Sprawozdawca p. Wereszczyński, uwolniony od czytania tego sprawozdania, wnosi odesłanie tego przedmiotu do komisji gminnej.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o administracji krajowych funduszków pożyczkowych na budowę koszar dla wojska, za czas od 1. listopada 1896 do 31. października 1897.

Sprawozdawca p. Wereszczyński, uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi odesłanie tego przedmiotu do komisji administracyjnej.

Izba uchwała powyższy wniosek bez rozprawy.

Następuje :

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie wcielenia gminy wsi Skolego do gminy miasteczka Skolego.

Sprawozdawca p. Wereszczyński, uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi odesłanie tego przedmiotu do komisji gminnej.

Izba uchwała powyższy wniosek bez rozprawy.

Następuje :

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie przyjęcia na fundusz krajowy kosztów utrzymania małoletniego Jana Bartłomieja Bączki w kwocie 130 zł. 87 ct.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie przyjęcia na fundusz krajowy kosztów utrzymania dziecka Magdaleny Lichci w kwocie 40 zł.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie przyjęcia na fundusz krajowy kosztów utrzymania Franciszka i Anny Szumylów w kwocie 852 zł. 47 ct.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie przyjęcia na fundusz krajowy kwoty 463 zł. 80 ct. należącej się gminie m. Wiednia z tytułu kosztów utrzymania Breindli Hartfeld.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie przyjęcia na fundusz krajowy kwoty 36 zł. 14 ct. z tytułu kosztów utrzymania Jana Janowskiego recte Wiatrowskiego.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie przyjęcia na fundusz krajowy kwoty 90 zł. 80 ct. z tytułu kosztów utrzymania Jana Iwanickiego.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie przyjęcia na fundusz krajowy kosztów utrzymania i odstawienia do miejsca przynależności Sebastjana Broszkiewicza w kwocie 130 zł. 90 ct.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie przyjęcia na fundusz krajowy kosztów utrzymania Józefa Flamera w kwocie 237 zł. 20 ct.

Sprawozdawca p. Wereszczyński, uwolniony od czytania powyższych sprawozdań, wnosi odesłanie powyższych ośmiu przedłożeń do komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie prowizoryum budżetowego na I. kwartał 1898 r.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1898.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunków funduszy krajowych za rok 1896.

Sprawozdawca p. Romanowicz, uwolniony od czytania powyższych sprawozdań, wnosi przekazanie tych trzech przedłożeń komisji budżetowej.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z przedłożeniem sprawozdania Rady szkolnej krajowej o stanie szkół ludowych i seminariów nauczycielskich w roku szkolnym 1896/97.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z przedłożeniem sprawozdania Rady szkolnej krajowej o stanie szkół średnich galicyjskich w roku szkolnym 1896/7.

Sprawozdawca p. Romanowicz, uwolniony od czytania powyższych sprawozdań, wnosi odesłanie tych dwóch przedłożeń do komisji szkolnej.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z przedłożenia sprawozdania Rady szkolnej krajowej o stanie państwowych szkół przemysłowych w Galicyi w roku 1896/97.

Sprawozdawca p. Romanowicz, uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi odesłanie tego przedmiotu do komisji przemysłowej.

Izba uchwała powyższy wniosek bez rozprawy.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie programu akcji zmierzającej do rychlejszego zorganizowania szkół ludowych.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie petycji nauczycieli, wdów i sierót po nauczycielach o podwyższenie emerytury i udzielenie darów z łaski.

Sprawozdawca p. Romanowicz, uwolniony od czytania powyższych sprawozdań, wnosi odesłanie tych dwóch przedmiotów do komisji szkolnej.

Izba uchwała powyższy wniosek bez rozprawy.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o petycjach kilku gmin w przedmiocie zniżenia prestacyi na płace nauczycieli, względnie odpisania zaległości.

Sprawozdawca p. Romanowicz, uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi odesłanie tego przedłożenia do komisji budżetowej.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie restauracji klasztoru OO. Bernardynów w Sokalu.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie subwencji na restaurację krużganków w klasztorze OO. Dominikanów w Krakowie.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie dalszej subwencji na wykupno ruin kościoła i klasztoru poddominikańskiego w Oświęcimie.

Sprawozdawca p. Romanowicz, uwolniony od czytania powyższych sprawozdań, wnosi odesłanie tych trzech przedłożeń do komisji budżetowej.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek.

Następuje: -

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunków fundacyi Stanisława hr. Skarbka za r. 1896.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o fundacyi Stanisława hr. Skarbka za rok 1897.

Sprawozdawca p. Romanowicz, uwolniony od czytania powyższych sprawozdań, wnosi odesłanie tych dwóch przedłożeń do komisji budżetowej.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z czynności w zakresie przemysłu krajowego.

Sprawozdawca p. Romanowicz, uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi odesłanie tego przedmiotu do komisji przemysłowej.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie spraw górniczych.

Sprawozdawca p. Romanowicz, uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi odesłanie tego przedmiotu do komisji górniczej.

Izba uchwała powyższy wniosek bez rozprawy.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o krajowej sprzedaży soli.

Sprawozdawca p. Romanowicz, uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi przekazanie tego przedmiotu komisji solnej.

Izba uchwała powyższy wniosek bez rozprawy.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o popieraniu kultury krajowej na polu budowl wodnych.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o krajowym kursie praktycznym dozorców melioracyjnych.

Sprawozdawca p. Edward Jędrzejowicz, uwolniony od czytania powyższych sprawozdań, wnosi odesłanie tych dwóch przedmiotów do komisji gospodarstwa krajowego.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia stałego funduszu pożyczkowego dla powiatów, gmin i spółek wodnych na pokrycie datków konkurencyjnych do publicznych przedsiębiorstw melioracyjnych.

Sprawozdawca p. Edward Jędrzejowicz, uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi odesłanie tego przedmiotu do komisji budżetowej.

Izba uchwała powyższy wniosek bez rozprawy.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o Banku krajowym.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o organizacyi kredytu dla włościan.

Sprawozdawca p. Edward Jędrzejowicz, uwolniony od czytania powyższych sprawozdań, wnosi odesłanie tych dwóch przedmiotów do komisji bankowej.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z projektami trzech ustaw agrarnych:

1. o komasacji gruntów rolnych;
2. o składzie komisji krajowej dla wyłączenia obcych gruntów z lasów i zaokrąglania granic lasowych;
3. o dzieleniu wspólnych gruntów i regulacji wspólnych praw użytkowania i zarządu

Sprawozdawca p. Edward Jędrzejowicz, uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi odesłanie tego przedmiotu do komisji komasacyjnej.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o klęsce nieurodzaju w roku 1897.

Sprawozdawca p. Edward Jędrzejowicz, uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi odesłanie tego przedmiotu do komisji budżetowej.

Izba uchwała powyższy wniosek bez rozprawy.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o krajowych zakładach naukowych rolniczych tudzież o gorzelnii i folwarku w Dublanach.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o krajowej średniej szkole rolniczej i folwarku w Czernichowie.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o krajowych niższych szkołach rolniczych tudzież o szkole uprawy i wyprawy roślin włóknistych w Gródku i o szkole ogrodniczej w Tarnowie.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o krajowej szkole gospodarstwa lasowego za rok 1896/97.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w sprawie założenia szkoły sadowniczej w południowo-wschodniej części kraju.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z czynności odnoszących się do podniesienia hodowli bydła w 1887 roku.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w sprawie urządzenia w zachodniej części kraju targowicy na bydła opasowe.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w sprawie podniesienia mleczarstwa w kraju.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o czynnościach nauczycieli wędrownych w r. 1897.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o zarządzie krajowych składów publicznych we Lwowie i w Krakowie.

Sprawozdawca p. Edward Jędrzejowicz, uwolniony od czytania powyższych sprawozdań, wnosi odesłanie tych dziesięciu przedłożeń do komisji gospodarstwa krajowego.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany etatu krajowej służby techniczno-drogowej.

Sprawozdawca p. Chamiec, uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi odesłanie tego przedmiotu do komisji drogowej.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zaprowa-

dzenia szkoły praktycznej konduktorów drogowych przy Wydziale krajowym.

Sprawozdawca p. Chamiec, uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi odesłanie tego przedmiotu do komisji drogowej.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie przyznania praw emerytury droźnikom dróg krajowych.

Sprawozdawca p. Chamiec, uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi odesłanie tego przedmiotu do komisji drogowej.

Izba uchwała powyższy wniosek bez rozprawy.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego usprawiedliwiającego kredyty nadzwyczajne w preliminarzu krajowego szpitala powszechnego we Lwowie na rok 1898.

Sprawozdawca p. Hoszard, uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi odesłanie tego przedmiotu do komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje;

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie kredytu na osuszenie i wyrównanie ogrodu szpitala św. Łazarza w Krakowie oraz co do projektu wybudowania w Krakowie krajowego zakładu położniczego.

Sprawozdawca p. Hoszard, uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi odesłanie tego przedmiotu do komisji budżetowej.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunko-

wem galicyjskiego funduszu propinacyjnego za rok 1896. tudzież o preliminarzu tegoż funduszu na rok 1898.

Sprawozdawca p. Sawczak, uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi odesłanie tego przedmiotu do komisji budżetowej.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie aktywowania szkoły kadeckiej we Lwowie.

Sprawozdawca p. Sawczak, uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi odesłanie tego przedmiotu do komisji budżetowej.

Izba uchwała powyższy wniosek bez rozprawy.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie przeniesienia:

a) gmin i obszarów dworskich Hołsków, Mołodytów, Neudorf, Skopówka i Strupków z okręgu Reprezentacji powiatowej w Nadwórnie do okręgu Reprezentacji powiatowej w Tłumaczu;

b) gmin i obszarów dworskich Bogdanówka i Korszyłówka z okręgu reprezentacji powiatowej w Zbarażu do okręgu Reprezentacji powiatowej w Skafacie.

Sprawozdawca p. Sawczak, uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi odesłanie tego przedmiotu do komisji administracyjnej.

Izba uchwała powyższy wniosek bez rozprawy.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie wydzielienia gminy Trzeciany z okręgu Sądu po-

wiatowego w Radomyślu, a przydzielenia jej do okręgu Sądu powiat. w Mielcu.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie wydzielenia gmin Wojaszówka i Łączki wraz z obszarami dworskimi z okręgu c. k. Starostwa w Strzyżowie i c. k. Sądu powiatowego w Frysztaku i wcielenia ich do okręgu c. k. Starosta i c. k. Sądu powiatowego w Krośnie.

Sprawozdawca p. Sawczak, uwolniony od czytania powyższych sprawozdań, wnosi odesłanie tych dwóch przedłożeń do komisji prawniczej.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek.

Po wyczerpaniu porządku dziennego, Marszałek wzywa sekretarza do odczytania złożonego wniosku nagłego.

Sekretarz p. Stanisław Niezabitowski odczytuje następujący wniosek:

Wniosek nagły.

Wyseki Sejm raczy uchwalić wysłanie adresu do Tronu, a dla sporządzenia projektu adresu wybór komisji z 24 członków.

Wnioskodawca;
Jaworski w. r.

Zaleski, Szczęsny Koziebrodzki, Adam Jędrzejowicz, Wł. Kozłowski, Wojciech Dzieduszycki, Emil Torosiewicz, W Czaykowski, Sozański, Gorayski, Szeptycki, Sala, Schnell, Górski, Bobrzyński, Rudrof, K. Dzieduszycki, Zoll, Klemens Dzieduszycki, A. Skrzyński, Wereszczynski, Jan Trzeciński, Czechowicz, Dawid Abrahamowicz, Stan. Jędrzejowicz, Borkowski, Gniewosz, Z. Skrzyński, J. Puzyna, Osuchowski, Biełański, Witołd Niezabitowski, Stanisław Białoskórski, Gnoiński, Pilat, A. Brunicki, Stadnicki, F. Rozwadowski, Czaykowski, Polanowski, Zamojski, Scipio, Isakowicz arcybiskup, Michałowski, Starzyński, Fr.

Jędrzejowicz, J. Męciński, Kramarczyk, W. Szwed, Warzecha, Zajączkowski, Barwiński, Hamorak, Wachnianin, Ochrymowicz, Niebyłowiec, Marchwicki, M. Rey, Chamiec, Urbański, St. Niezabitowski, Andrzej Potocki, Czarkowski-Golejewski, Wodzicki, Jordan.

Przemawia dla uzasadnienia nagłości p. Jaworski.

Przemawia p. Okuniewski.

Przemawia p. Wojciech Dzieduszycki.

Marszałek przerywa mowcy, prosząc go, aby w przemówieniu swem ograniczył się do formalnej strony nagłości.

P. Dzieduszycki zrzeka się głosu.

Przemawia Marszałek pod względem formalnym.

Przemawia p. Barwiński.

Po zamknięciu rozprawy Izba uchwała nagłość wniosku p. Jaworskiego.

Przemawia p. Jaworski, uzasadniając swój wniosek.

Izba uchwała formalny wniosek p. Jaworskiego o wybór komisji adresowej z 24 członków i przekazanie tej komisji wniosku wysłania adresu do Tronu.

Marszałek wzywa sekretarza do odczytania drugiego wniosku nagłego.

Sekretarz p. Stan. Niezabitowski, odczytuje następujący wniosek:

W n i o s e k.

Zważywszy, że Sejm Królestwa Galicyi i Lodomoryi z W. Ks. Krakowskiem od początku ery konstytucyjnej domagał się rozszerzenia samorządu kraju odpowiednio do jego narodowego stanowiska i żywotnych interesów;

zważywszy, że pomyślny rozwój kraju naszego, przez długie lata zaniedbywanego, zależy w znacznej części od trwałego uwzględnienia jego narodowej, społecznej

i ekonomicznej odrębności, a więc od zniszczenia zasad autonomii;

zważywszy, że także w mowie tronowej, którą otwartą bieżącą kadencją Rady państwa, zawarty był ustęp o rozszerzeniu zakresu działania Sejmów;

zważywszy, że Koło polskie wraz z większością Rady państwa, reprezentującą znakomitą większość ludów zamieszkujących Austryę, w projekcie adresu oświadczyło, iż: „liczne i poważne zadania tylko wtedy z pożytkiem i w należyłym czasie mogą być rozwiązane, jeżeli przeciążona Rada państwa dozna ulgi, a Sejmom i krajom odpowiednio do dawnych historycznych tradycji przyznany będzie większy zakres działania, i że Izba, uznając ważność autonomii królestw i krajów z radością da Sejmom środki materyalne dla dopięcia ich celów;

zważywszy, że skutkiem cplakanych zajęć w Radzie państwa, ani to rozszerzenie zakresu sejmowego, ani też lepsze uposażenie królestw i krajów nie przyszło do skutku;

zważywszy, że niezłatwienie tych spraw zagraża przyszłemu rozwojowi całej gospodarki krajowej i uniemożliwia dalsze inwestycje szkolne i ekonomiczne, Wysoki Sejm raczy uchwalić adres do Najjaśniejszego Pana.

We Lwowie, dnia 28. grudnia 1897

Wnioskodawca

Stanisław Szczepanowski w. r.

Weigel, Dworski, Romanowicz, Albin Rayski, Goldman, T. Merunowicz, Loewenstein, Klemensiewicz, Żardecki, Soleski, Michalski, Jan Rotter, Małachowski, L. Wiśniewski, Słotwiński, Vayhinger, dr. Jankliński, Fruchtman, Jahl, dr. Olpiński.

Przemawia p. Szczepanowski dla uzasadnienia nagłośności wniosku, oświadczając, iż przyłącza się do wniosku p. Jaworskiego.

Izba uchwała bez rozprawy nagłośnić wniosek.

Przemawia p. Szczepanowski, uzasadniając swój wniosek.

Izba uchwała odesłanie wniosku p. Szczepanowskiego do komisji adresowej.

Marszałek wzywa sekretarzy do odczytania złożonych wniosków.

Sekretarz p. Urbański odczytuje następujące wnioski:

W n i o s e k.

Zważywszy, że szerokie masy ludu, budzącego się do życia publicznego, pragną wziąć żywy udział w pracy obywatelskiej, zdążającej do podniesienia kulturowego kraju a tem samem i potęgi państwa — do czego niezbędnem jest danie temu ludowi możliwości korzystania w najszerszym zakresie nie tylko z obowiązków, ale i z praw obywatelskich,

Wysoki Sejm raczy uchwalić;

Celem wystosowania adresu do Tronu wybiera się komisję adresową, złożoną z 24 członków.

Lwów, dnia 28. grudnia 1897.

Wnioskodawca:

Dr. Bernadzikowski

Jakób Bojko, Fr. Wójcik, Styła, Żardecki, F. Krempa, A. Średniawski, G. Milan, Klemensiewicz, Kramarczyk, W. Szwed, Warzecha, Okuniewski, Nowakowski, Ostapczuk, Potoczek, Soleski, Data, Dr. Olpiński.

W n i o s e k.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Dla zmiany pewnych postanowień ustawy krajowej z dnia 22. kwietnia 1889 Dz. ust. kraj. Nr. 30., nową ustawę opartą na zasadach następujących:

a) Prawo propinacyi przechodzi z dniem 1 stycznia 1900 na rzecz funduszu krajowego, wraz z wszystkimi prawami i obowiązkami.

b) Fundusze zapasowe i rezerwowe likwidują się z dniem 1 stycznia 1900 i użyte będą do natychmiastowej spłaty odpowiedniej ilości obligów pożyczki propinacyjnej.

c) Termin ustania propinacyi na rzecz kraju przedłuża się o 40 lat t. j. z r. 1910 do r. 1950.

d) Reszta pożyczki propinacyjnej, istniejąca z dniem 1-go stycznia 1900, będzie skonwertowana jako dług krajowy w formie 4% pożyczki 50-letniej.

II. Poleca się Wydziałowi krajowemu ażeby przeprowadził z Wysokim Rządem pertraktacye celem skonwertowania subwencyi rządowej dla funduszu propinacyjnego płynnej przez 11 lat od 1. stycznia 1900 do r. 1910 na 50 anuitetów bieżących do r. 1960.

III. Prawa propinacyi miast, które je dotychczas wykonują, zostają również przedłużone do r. 1950.

Lwów dnia 28 grudnia 1897.

Wnioskodawca:
Stanisław Szczepanowski.

Weigel, Romanowicz, Albin Rayski, Małachowski, Michalski, Dr. Olpiński, Fruchtmann, Jan Rotter, Loewenstein, Jahl, Dr. Jakliński, Dworski, Soleski, L. Wiśniewski, Vayhinger, Klemensiewicz, Goldmann, T. Merunowicz, Żardecki.

Marszałek oznajmia, iż z wnioskami tymi postąpi regulaminowo.

Sekretarz p. Karatnicki odczytuje następujący wniosek:

Wniosek.

Zważywszy, że podwaliną cywilizacyjnego rozwoju i rozrostu każdego narodu jest wychowanie narodowe;

Zważywszy, że wychowanie narodowe da się osiągnąć tylko przez naukę w języku ojczystym;

Zważywszy, że prawie trzy miliony Rusinów w Galicyi mają tylko dwa gimnazya 8-klasowe i jedno niezupełne;

Zważywszy, że z 2518 uczniów ruskich w szkołach średnich w Galicyi tylko 853 ma sposobność kształcić się w języku ojczystym;

Zważywszy, że w północno-wschodniej części kraju niema ruskiej szkoły średniej, a polskie gimnazjum w Tarnopolu wykazuje największą liczbę uczniów (166) pomiędzy gimnazjami polskimi w Galicyi;

Zważywszy w końcu, że w gimnazjum Tarnopolskiem z powodu wielkiej ilości uczniów potrzeba było obok 8 klas głównych utworzyć 8 klas równorzędnych, — wnoszą podpisani:

Wysoki Sejm uchwali:

„Wzywa się c. k. Rząd, by w Tarnopolu w r. 1898 zostało utworzone gimnazjum ruskie imienia Cesarza Franciszka Józefa, któreby, zaczawszy od pierwszej klasy, było stopniowo uzupełniane aż do VIII klasy gimnazyalnej.

Lwów, dnia 28 grudnia 1897.

Barwiński w. r.
wnioskodawca

Sylwester Sembratowicz, Okuniewski, Nowakowski, Ostapczuk, Ochrymowicz, Winniczuk, Mandyczewski, Merunowicz, Czechowicz, Wachnianin, Zajączkowski, Sawczak, Niebyłowiec, Karatnicki, Hamorak.

W n i o s e k.

Zważywszy, że zarówno stosunki krajowe, jak i potrzeby praktyczne w życiu wymagają znajomości obydwóch języków krajowych;

Zważywszy, że i względy oświaty przemawiają za tem, by młodzież szkolna w kraju naszym znała obydwa języki krajowe; wnoszą podpisani

Wysoki Sejm uchwali:

Wzywa się c. k. Rząd, by w szkołach srednich w Królestwie Galicyi i Lodumeryi zaprowadził obowiązkową naukę obydwóch języków krajowych, ruskiego i polskiego, a mianowicie w ten sposób, by z rokiem 1898|99 została zaprowadzoną obowiązkowa nauka obu języków krajowych w czterech niższych klasach szkół srednich, a następnie stopniowo i w klasach wyższych

We Lwowie dnia 28 Grudnia 1897

Wnioskodawca
Barwiński

Sylwester Sembratowicz, Konstanty Czechowicz, Anatol Wachnianin, Tytus Zajączkowski, Dr. Sawczak, Niebyłowiec, Karatnicki, Okuniewski, Nowakowski, Hamorak, Dr. Ostapczuk, Ochrymowicz, Winniczuk, Mandyczewski, T. Merunowicz.

Sekretarz p. Stanisław Niezabitowski odczytuje następujący wniosek:

W n i o s e k.

Zważywszy, że pomoc, jaka ma być udzieloną okolicom kraju, które w tym roku dotknięte zostały klęskami elementarnymi i nieurodzajem, powinna być udzieloną w takiej mierze, ażeby skutecznie i trwale uchylała szkodliwe skutki tych klęsk;

zważywszy atoli, że jednorazowe pokrycie całej sumy, jaka jest potrzebną,

ażeby skutecznie zaradzić nędzy, jaką tegoroczny nieurodzaj ściągając musi na rozległe okolice kraju, nieproporcjonalnie obciążyłyby budżet krajowy na rok 1898;

zważywszy wreszcie, że ocena potrzeby i najwłaściwszego sposobu udzielania pomocy dotkniętej klęskami elementarnymi ludności, może być z natury swej dokonana w sposób najbardziej odpowiedni tylko przez miejscowe czynniki, ze stosunkami i potrzebami swoich okolic dokładnie obznajmione, i w przekonaniu, że wciągnięcie gmin i powiatów do czynnego udziału w akcji pomocniczej dałoby najlepszą gwarancję przeprowadzenia jej z istotnym pożytkiem dla interesowanych okolic —

podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodumeryi wraz z Wielkim Księstwem Krakowskim przyjmuje na fundusz krajowy obowiązek opłacania procentów co najwyżej w stosunku 4½ od sta od pożyczek komunalnych przez gminy i powiaty w ciągu roku 1898 za zezwoleniem Wydziału krajowego w tym celu zaciągniętych, ażeby nieść pomoc okolicom, dotkniętym nieurodzajem albo powodziami.

Łączna suma pożyczek komunalnych, w tym celu zaciągniętych, nie może przekraczać kwoty jednego miliona złr. w. a. na pokrycie należnych od niej odsetek, mają być aż do zupełnego jej umorzenia w rubrykę wydatków budżetów krajowych odpowiednio kwoty wstawiane.

Lwów, 23 grudnia 1897.

Wnioskodawca
Teofil Merunowicz.

Weigel, Małachowski, Michalski, Szczepanowski, Jahl, Soleski, Albin Rayski, Dr. Jakliński, Dworski, Goldmann, Fruchtmann, L. Wiśniewski, Dr. Olpiński, Klemensiewicz, Słotwiński, Rotter, Skatkowski.

Marszałek oznajmia, iż pierwsze czytanie powyższych wniosków zamieści na porządku dziennym posiedzenia czwartkowego.

Marszałek odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia, zamyka posiedze-

nie, i naznacza następne na dzień 29 grudnia 1897, godzinę 10 rano.

Koniec posiedzenia godz. 2 minut 35 po południu.

Marszałek krajowy:

Stanisław Badeni w. r.

Sekretarze :

Stanisław Niezabitowski w. r.

Andrzej Potocki w. r.